This article was downloaded by: [130.132.123.28]

On: 31 December 2014, At: 15:01

Publisher: Taylor & Francis

Informa Ltd Registered in England and Wales Registered Number: 1072954

Registered office: Mortimer House, 37-41 Mortimer Street, London W1T 3JH, UK

Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar

Publication details, including instructions for
authors and subscription information:

<http://www.tandfonline.com/loi/sgff19>

Om förekomsten af tungspat uti en jernmalmsfyndighet i Lena socken af Upsala län

A. Tamm

Published online: 06 Jan 2010.

To cite this article: A. Tamm (1874) Om förekomsten af tungspat uti en jernmalmsfyndighet i Lena socken af Upsala län, Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar, 2:6, 177-179, DOI: [10.1080/11035897409448656](https://doi.org/10.1080/11035897409448656)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035897409448656>

PLEASE SCROLL DOWN FOR ARTICLE

Taylor & Francis makes every effort to ensure the accuracy of all the information (the "Content") contained in the publications on our platform. However, Taylor & Francis, our agents, and our licensors make no representations or warranties whatsoever as to the accuracy, completeness, or suitability for any purpose of the Content. Any opinions and views expressed in this publication are the opinions and views of the authors, and are not the views of or endorsed by Taylor & Francis. The accuracy of the Content should not be relied upon and should be independently verified with primary sources of information. Taylor and Francis shall not be liable for any losses, actions, claims, proceedings, demands, costs, expenses, damages, and other liabilities whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with, in relation to or arising out of the use of the Content.

This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form

to anyone is expressly forbidden. Terms & Conditions of access and use can be found at <http://www.tandfonline.com/page/terms-and-conditions>

Disse mange Isfjorde næres af en Indlandsis, der naar op til eller op over Tinder paa 1700 til 1800 Meter som Suletinden, og længer op Tronfjeld og Rendals-Sölen. Indlandsisen har en Mægtighed af mindst mellem 800 og 1,100 Meter. Ismassen strækker sig ogsaa udover det sydøstlige Norge, hvor den har en Mægtighed paa mindst 600 til 700 Meter.

TAMM, A. *Om förekomsten af tungspat uti en jernmalmsfyndighet i Lena socken af Upsala län.*

Invid torpet Strömhagen, nära Wattholma bruk i Lena socken af Upsala län, förekommer en jernmalmsfyndighet, som på det geologiska kartbladet "Salsta" är betecknad såsom lig-gande i hälleflinta.

Ett till analys insändt generalprof af denna malm bestod af 66 procent magnetisk jernmalm, 13,4 procent svafvelsyrad baryt och för öfrigt kiselsyra jemte litet lerjord, kalk, talkjord, manganoxidul och kolsyra. I det närmaste 40 procent af de malmen åtföljande mineralerna utgjordes således af tungspat, och då malmsfyndigheten uppgifves vara ganska betydlig, så tyckes tungspaten här förekomma i en för Svenska förhållanden ovanligt stor mängd. Då emellertid icke någon af de öfriga i samma trakter förekommande jernmalmen visat sig behäftade med någon sådan oart, som af tungspat skulle förorsakas, eller rödbräcka hos det deraf tillverkade jernet, och då svafvelsyrad baryt icke heller omnämnas i någon af de hittills offentliggjorda analyser å Svenska jernmalmer, så synes det temligen antagligt, att tungspaten uti Strömhags-malmen på det ställe, der denna blifvit bruten, förekommer på någon malmen genomskärande gång eller sprickfyllnad. Utrönandet häraf genom en geologisk undersökning vore icke blott af teoretiskt intresse, utan kunde äfven vara af praktisk vigt, emedan, om så vore fallet, jernmalmen torde kunna genom skrädning befrias från tungspaten.

LUNDSTRÖM, C. H. *Analysen af tvenne nya svenska mineraler.*

A. *Korymbit från Långbanshyttan i Vermland.*

Med detta namn, härleadt af *zoqumog* = nötbrun, har jag betecknat ett mineral innehållande:

Blyoxid.....	10,52 %	syrehalt =	0,75
Manganoxidul....	15,82 »	» =	3,57
Jernoxidul.....	0,54 »	» =	0,12
Kalk.....	16,40 »	» =	4,69
Talk.....	4,25 »	» =	1,70
Kolsyra.....	3,86 »	» =	2,87
Arseniksyra.....	47,17 »	» =	16,41
Klor.....	0,07 »		
Olöst.....	0,65 »		
	99,28.		

Antages kolsyran bunden vid kalken, förhåller sig arseniksyrans syrehalt till basernas som $16,41 : 9,40 = 5,23 : 3$. Dess formel skulle således blifva: $R^3 \ddot{A}s$.

Någon fluorhalt har ej kunnat upptäckas. Mineralets färg är brun till gulbrun i olika nyancer. Strecket gulhvitt. $H = 3 - 3,5$. Glans: fettglans. Brottet något splittrigt. Eg. v. = 4,25. Det förekommer derbt, utan tecken till genomgångar, och intimt blandadt med kalkspat samt med små korn af hausmannit. Löses lätt och med ringa fräsning i salpetersyra, hvarvid några små svarta korn af hausmannit förblifva olösta. För blåsrör smälter det lätt till en svart slagg samt gifver starka reaktioner för bly, arsenik och mangan.

B. *Ett nytt vismutsvafvadt svafvelbly från Nordmarken i Vermland.*

Under de senare åren har, vid Nordmarks grufvor i Vermland, i ej obetydlig mängd förekommit ett nytt vismutmineral, hvilket på ett förvillande sätt liknar spetsglans, och som enligt nedanstående analys, utförd vid Filipstads bergskola, innehåller:

Wismut.....	39,40 %
Bly.....	37,64 »
Jern.....	5,13 »
Svafvel ...	17,83 »

Analysen motsvarar formeln:

Mineralet bildar en mellanlänk emellan kobellit och aikinit, men skiljer sig till sin sammansättning från båda. Märkvärdigt nog träffas gediget guld insprängdt i detsamma liksom i aikiniten. Jag hoppas framdeles blifva i tillfälle att lemna en ytterligare analys och karakteristik af mineralet.

BLOMSTRAND, C. W. *Manganosit, ett nytt mineral från Vermland.*

Det är tillräckligt bekant, att knappast någon annan af våra egentliga gruftrakter i mineralogiskt hänseende intager ett så framstående rum, som Filipstads bergslag, med dess rikedom på egendomliga eller annars sällsynt förekommande mineraler, isynnerhet sedan vi, genom IGELSTRÖMS mångåriga forskningar, blifvit bättre än förut bekanta med det för de olika grufvorna i nämnde hänseende utmärkande.

Särskildt anmärkningsvärd är rikedomen på manganmineraler, såväl vid de först af nämnde mineralog uppmärksammade egentliga mangangrufvorna, Pajsberg och Jakobsberg, som vid Långbanshyttans af ålder berömda blodstensgrufva. Rhodonit, richterit, schefferit och tefroit, förutom andra ofullständigare bekanta silikater, chondroarsenit, den i massa uppträdande hausmanniten med dess underart jacobsit, pyrokroit o. s. v. förete en naturlig samling af manganpreparater, hvartill sällan annars torde sökas något motsvarande.

På goda grunder ådrog sig upptäckten af det sist anförda mineralet särskild uppmärksamhet, då svårligen kunde väntas att det så lätt syrsättliga manganoxidulhydratet skulle anträffas i form af sjelfständigt mineral. — Af ej mindre intresse är det